

DOMSTOLENS KENDELSE
5. marts 1993 *

I sag C-102/92,

Ferriere Acciaierie Sarde SpA, Cagliari (Italien), ved advokaterne Giuseppe Michele Giacomini og Giuseppe Conte, Genova, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Ernest Arendt, 8-10, rue Mathias Hardt,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved ledende juridisk konsulent Antonino Abate, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Roberto Hayder, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 91/547/EKSF af 5. juni 1991 om støtte fra regionen Sardinien til virksomheden Ferriere Acciaierie Sarde (EFT L 298, s. 1),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene C.N. Kakouris, G.C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg og J.L. Murray samt dommerne G.F. Mancini, R. Joliet, F.A. Schockweiler, J.C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Diez de Velasco, P.J.G. Kapteyn og D.A.O. Edward,

generaladvokat: C. Gulmann
justitssekretær: J.-G. Giraud,

efter at have hørt generaladvokaten,

* Processprog: italiensk.

afsagt følgende

Kendelse

- 1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 27. marts 1992 har Ferriere Acciaierie Sarde SpA (herefter benævnt »FAS«) i medfør af EKSF-traktatens artikel 33, stk. 3, eller EØF-traktatens artikel 173, stk. 2, anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens beslutning 91/547/EKSF af 5. juni 1991 om støtte fra regionen Sardinien til virksomheden Ferriere Acciaierie Sarde (EFT L 298, s. 1).
- 2 Den 26. januar 1989 underrettede de italienske myndigheder Kommissionen dels om en støtteordning, der var indført ved regionallov nr. 41 af 14. september 1987 om fremme af miljøbeskyttelsen på Sardinien ved selektiv bortskaffelse, genbrug og genvinding af affald, dels om en støtte på 1,796 mia. LIT, der var ydet til FAS i 1987 i medfør af denne ordning. Kommissionen godkendte ordningen på betingelse af, at virksomheder, der henhører under EKSF-traktaten, blev udelukket fra støtten, og de italienske myndigheder indvilgede ved skrivelse af 24. april 1990 i at overholde denne betingelse.
- 3 Ved skrivelse af 8. juni 1990 meddelte de italienske myndigheder sagsøgeren, at de havde til hensigt at kræve den støtte, de havde udbetalt til sagsøgeren, tilbagebetalt, og at det var under overvejelse, hvorledes tilbagebetalingen skulle finde sted. Den 26. november 1990 meddelte de italienske myndigheder Kommissionen, at tilbagebetaling af støtten nu var under forhandling med FAS.
- 4 Da der imidlertid ikke blev aftalt nogen tilbagebetalingsplan, indledte Kommissionen den 19. december 1990 den procedure, der er omhandlet i artikel 6, stk. 4, i Kommissionens beslutning 322/89/EKSF af 1. februar 1989 om fællesskabsregler for støtte til jern- og stålindustrien (EFT L 38, s. 8), og tilstillede de italienske myndigheder en åbningsskrivelse, hvori de blev opfordret til at fremkomme med

deres bemærkninger vedrørende de i sagen omhandlede foranstaltninger. Skrivelsen blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* af 7. februar 1991 (C 32, s. 4) i form af en meddelelse til »de øvrige medlemsstater og andre interesserede parter angående den støtte, som Italien har ydet virksomheden Ferriere Acciaierie Sarde«, med opfordring også til dem til at fremkomme med deres bemærkninger hertil.

- 5 Efter at de italienske myndigheder og en erhvervsorganisation havde fremsat deres bemærkninger som led i denne procedure, traf Kommissionen den 5. juni 1991 ovennævnte beslutning 91/547, der er genstand for denne sag.
- 6 Det anføres i beslutningen, at det tilskud, som den selvstændige region Sardinien i 1987 ydede FAS, er en ulovlig statsstøtte, da den er blevet iværksat uden forudgående tilladelse fra Kommissionen, og den er desuden uforenelig med det fælles marked. Støtten skulle derfor kræves tilbagebetalt. Beslutningen blev meddelt den italienske regering den 27. juni 1991 og offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 29. oktober 1991.
- 7 FAS har anført, at dets søgsmål med påstand om annullation af beslutning 91/547 er anlagt både i henhold til EKSF-traktatens artikel 33 og EØF-traktatens artikel 173, fordi den anfægtede beslutning er noget tvetydig for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt hjemlen skal findes i bestemmelserne i EKSF-traktaten eller EØF-traktaten.
- 8 I svarskriftet, der er indleveret til Domstolens Justitskontor den 16. juni 1992, har Kommissionen i medfør af artikel 91, stk. 1, i procesreglementet påstået sagen afvist. Påstanden støttes i det væsentlige på, at sagen er anlagt for sent.
- 9 I sine bemærkninger til afvisningspåstanden har sagsøgeren påberåbt sig flere anbringender, der støttes på en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den

berettigede forventning og kontradiktionsprincippet, på selskabets påståede uvidenhed om, at den omtvistede beslutning var truffet, og om den forudgående procedure samt på, at beslutningen må anses for en nullitet.

- 10 Sagsøgeren har principalt gjort gældende, at selskabet havde en berettiget forventning om, at den pågældende støtte var lovlig, og at det som eneste modtager af denne støtte burde have været underrettet individuelt om beslutning 91/547 samt den meddelelse, der blev offentliggjort i EF-Tidende af 7. februar 1991, fordi selskabet ikke i denne forbindelse kunne være forpligtet til at efterse og kontrollere samtlige de tekster, der offentliggøres i EF-Tidende. Sagsøgeren har understreget, at selskabet, uden at der kan lægges det nogen fejl til last, ikke har haft lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger under den administrative procedure, og at den selvstændige region Sardinien først den 16. januar 1992 underrettede det om Kommissionens beslutning og samtidig gav det pålæg om tilbagebetaling. Sagsøgeren har oplyst, at selskabet først med skrivelse af 23. marts 1992 modtog en genpart af beslutning 91/547 fra de italienske myndigheder, og først efter at selskabet havde rykket for den. Da sagsøgeren ikke havde kendskab til de forhold, som Kommissionen havde gjort gældende over for de italienske myndigheder, kunne selskabet først på dette tidspunkt få nøjagtigt kendskab til beslutningens indhold og således benytte sig af sin ret til at anlægge sag. Sagsøgeren har tilføjet, at den genpart af beslutningen, som blev tilstillet selskabet, i modsætning til den offentliggjorte beslutning ikke indeholdt nogen henvisning til »EKSF«. Under henvisning til dom afsagt af Retten i Første Instans den 27. februar 1992 (forenede sager T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 og T-104/89, BASF m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 315) har sagsøgeren anmodet Domstolen om at pålægge Kommissionen at fremlægge det originale eksemplar af beslutningen. Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at tilsidesættelsen af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og af kontradiktionsprincippet medfører, at den pågældende beslutning må anses for en nullitet, og at sagsmålsfristerne derfor ikke gælder.
- 11 Subsidiært har sagsøgeren gjort gældende, at de ovenfor omhandlede omstændigheder som helhed udgør et tilfælde af force majeure eller omstændigheder, som ikke kunne forudses, jf. artikel 39 i EKSF-statutten for Domstolen.
- 12 I henhold til procesreglementets artikel 92, stk. 1, kan Domstolen, dersom det er åbenbart, at en sag må afvises, efter at have hørt generaladvokaten, uden at fortsætte sagens behandling træffe afgørelse ved begrundet kendelse. I betragtning af forholdene i denne sag har Domstolen besluttet at bringe denne bestemmelse i anvendelse.

- 13 Indledningsvis bemærkes angående de af sagsøgeren fremførte argumenter om tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og argumentet om, at den anfægtede beslutning må anses for en nullitet, at en påpasselig erhvervsdrivende skal forvise sig om, at en støtte er forenelig med fællesskabsretten (dom af 20.9.1990, sag C-5/89, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 3437), og at der ikke i sagens akter er grundlag for at anse den anfægtede beslutning for en nullitet.
- 14 Hvad angår Kommissionens anbringende om, at sagen er anlagt for sent, bemærkes, at den anfægtede beslutning er truffet i henhold til EKSF-traktaten, og at det således er reglerne i denne traktat, der finder anvendelse i den foreliggende sag.
- 15 I henhold til EKSF-traktatens artikel 33, stk. 3, skal søgsmål til annullation af en beslutning truffet af Kommissionen være indgivet inden en måned, efter at beslutningen eller henstillingen, alt efter sin art, er meddelt eller offentliggjort. Den omtvistede beslutning blev offentliggjort i EF-Tidende den 29. oktober 1991, og det er ubestridt, at sagen er anlagt længe efter udløbet af denne frist.
- 16 Sagsøgeren har ikke bestridt, at de frister, der er fastsat i traktaten, er velbegrundede, men har anført, at de i denne sag ikke begyndte at løbe fra datoen for offentliggørelsen af den omtvistede beslutning, eftersom denne burde have været forkyndt for selskabet som den eneste modtager af den pågældende støtte. Da en sådan forkyndelse ikke er sket, kunne fristen i denne sag først begynde at løbe fra den dag, hvor selskabet fik nøjagtigt kendskab til indholdet af og begrundelsen for denne beslutning.
- 17 For så vidt angår sagsøgerens argument om manglende meddelelse af den omtvistede beslutning bemærkes, at denne beslutning ifølge den ordning, der er fastsat ved EKSF-traktaten og Kommissionens ovennævnte beslutning 322/89, var stilet til Den Italienske Republik, der skulle træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme denne. Der er ikke foreskrevet nogen individuel meddelelse af en sådan beslutning til de berørte virksomheder.

- 18 Uden at det er nødvendigt at tage stilling til, om den omstridte beslutning under de i sagen omhandlede forhold burde have været meddelt sagsøgeren, bemærkes, at det efter Domstolens praksis påhviler den, der er blevet bekendt med en retsakt, som berører ham, selv inden for en rimelig frist at begære retsaktens fuldstændige ordlyd meddelt (jf. dom af 6.7.1988, sag 236/86, Dillinger Hüttenwerke mod Kommissionen, Sml. s. 3761, præmis 14, og af 6.12.1990, sag C-180/88, Wirtschaftsvereinigung Eisen-und Stahlindustrie mod Kommissionen, Sml. I, s. 4413, præmis 22, 23 og 24). Det er imidlertid ubestridt, at sagsøgeren senest blev bekendt med den omtvistede beslutnings eksistens, da selskabet modtog de sardinske myndigheders ovennævnte skrivelse af 16. januar 1992. Det fremgår af sagens akter, at denne skrivelse kom frem den 18. januar 1992.
- 19 Det fremgår ligeledes af sagens akter, at sagsøgeren først den 18. marts 1992, dvs. to måneder efter at være blevet bekendt med beslutningens eksistens, henvendte sig til de sardinske myndigheder for at få den fuldstændige ordlyd, selv om sagsøgeren allerede den 10. marts 1992 havde bemyndiget sine advokater til at anlægge sag til prøvelse af beslutningen ved Domstolen. Det følger heraf, at en rimelig frist til at kræve den fuldstændige ordlyd af den omtvistede beslutning under de foreliggende omstændigheder er langt overskredet, og at sagen under alle omstændigheder er anlagt for sent.
- 20 For så vidt angår anbringendet om, at der foreligger force majeure eller omstændigheder, der ikke kunne forudses, bemærkes, at dette begreb i det væsentlige, når man ser bort fra de særlige områder, på hvilke det finder anvendelse, indebærer, at der skal foreligge usædvanlige vanskeligheder, som den pågældende ikke har indflydelse på, og som er uundgåelige, selv om der udvises al den agtpågivenhed, som må forventes (dom af 9.2.1984, sag 284/82, Busseni mod Kommissionen, Sml. s. 557). Ingen af de af sagsøgeren påberåbte forhold kan anses for force majeure eller omstændigheder, som ikke kan forudses, i den anførte betydning.
- 21 Sagen må herefter afvises, idet det er åbenbart, at den ikke kan antages til realitetsbehandling.

Sagens omkostninger

- 22 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Da det sagsøgende selskab har tabt sagen, dømmes det til at betale sagens omkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN

1) Sagen afvises.

2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 5. marts 1993.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Præsident